

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آب دریا را گر نتوان کشید
هم به قدر تشنگی باید چشید

آنکه عدالت را بر تراز ستم راحت‌تر بگذارد
حضرت علی

حقوق مالکیت معنوی

Intellectual property law

معرفي سازمان جهاني مالکيت فکري

Word intellectual property

Organization (wipo)

رویداد ۱۸۷۳

- ۱- کنوانسیون پاریس ۱۸۸۳ برای حمایت از داراییهای فکري
- ۲- کنوانسیون برن ۱۸۸۶ باهدف حمایت از آثار ادبي و هنري
- ۳- وِیپو ۱۹۶۷ باهدف ایجاد هماهنگي بين دو کنوانسیون فوق الذکر و توسعه ابزار لازم براي انطباق و روزآمد نمودن آنها
- ۴- آغاز به کار در سال ۱۹۷۰

اهداف سازمان ویپو

بر اساس ماده ۳ کنوانسیون استکهلم اهداف این سازمان عبارتند از:

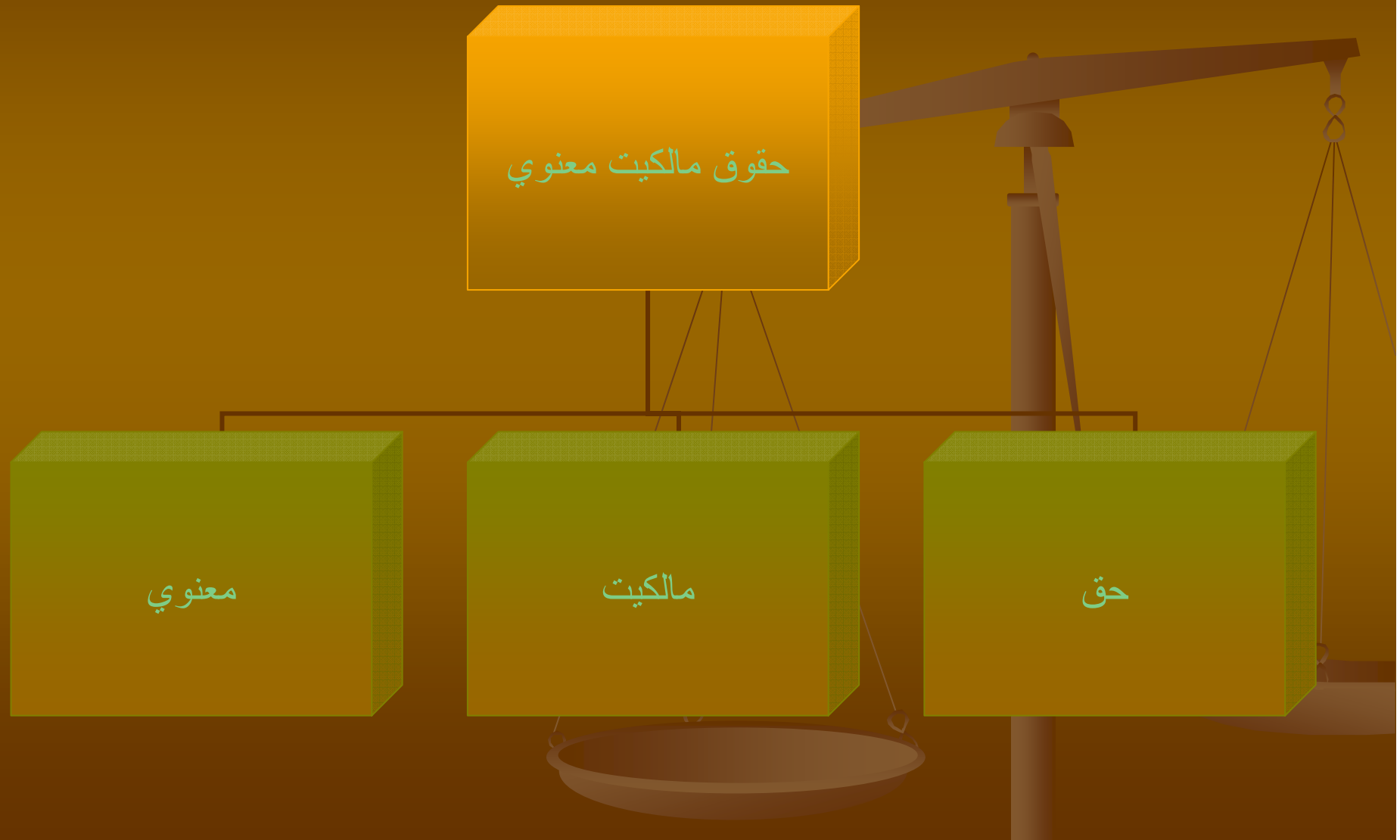
- ۱- ارتقاء حمایت از دارائی های فکری در جهان از طریق همکاریهای متقابل دولتها ، ویپو با سازمانهای مشابه بین المللی
- ۲- ایجاد هماهنگی و حصول اطمینان از همکاریهای اجرایی اتحادیه های پاریس و برن

موافقت نامه راجع به جنبه هاي مرتبط با تجارت حقوق مالکیت فکري

Trade related aspect of intellectual property rights (TRIPS)

موافقت نامه تريپس که در سال ۱۹۹۴ در مراکش به امضاء رسید ضمیمه اي است بر موافقت نامه اي که سازمان تجارت جهاني را بنیان گذاشت. از طریق این موافقت نامه براي نخستین بار بين تجار بين الملل و نظام بين الملل مالکیت فکري ارتباط برقرار شد و همچنین موافقت نامه اي جامع در خصوص مالکیت فکري که به انواع مختلف مالکیت فکري مي پردازد. این موافقت نامه شامل يك ديپاچه و هشت بخش است و پیش شرط الحاق به سازمان تجارت جهاني است و حمایت از اختراعات مربوط به حوزه بهداشت و درمان و دارو را مجاز شمرده است.

تعريف حقوق مالكيته معنوي

حق:

در اصطلاح حقوقی توانایی است که حقوق هر کشور به اشخاص می دهد تا از مالی مستقیم استفاده کنند یا انتقال مال و انجام کاری را از دیگری بخواهند
حق از نظر ماهیت دارای ویژگی های زیر است:

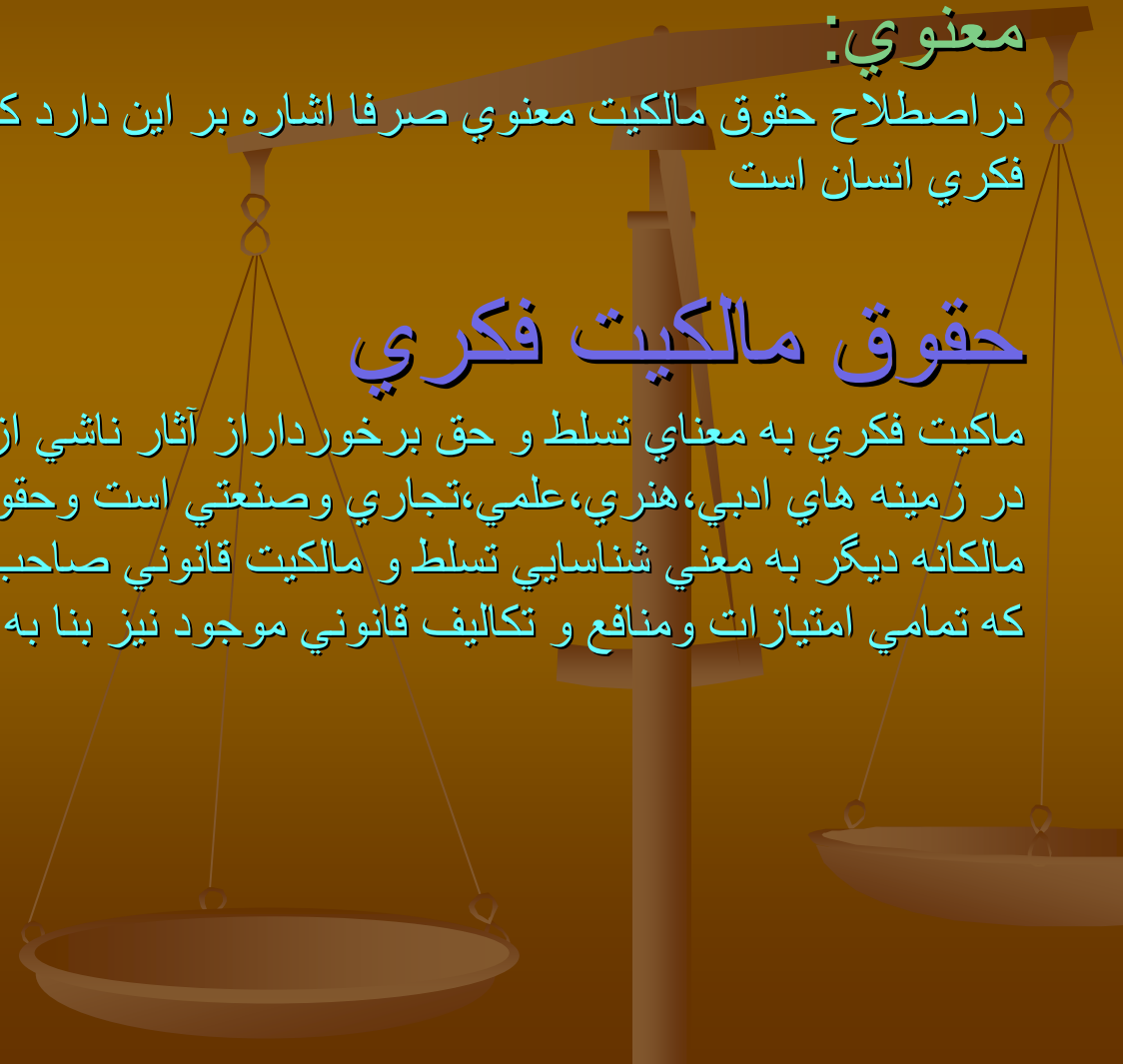
- ۱- قابلیت اسقاط آن از ناحیه اشخاص
- ۲- امکان نقل و انتقال آن به اسباب انتقال قهری و ارادی
- ۳- امکان تعهد علیه آن

مالکیت:

حقی است مطلق و انحصاری

- ۱ مالکیت حقی است مطلق زیرا این حق به صاحب آن اجازه می دهد که هرگونه تصرف در مال خود بکند و هر نوع بهره ای از آن ببرد مگر آنچه به موجب قانون استثناء شده باشد.
- ۲- مالکیت حقی است انحصاری زیرا مالک حق دارد منحصراً از مال خود بهره مند شود و از تصرفات دیگران در آن جلوگیری نماید، هرچند این تصرفات هیچ ضرری به حال او نداشته باشد.

* امروزه کلمه مالکیت برای پاره ای حقوق که همانند حقوق عینی است ولی موضوع آن شیء معین مادی نیست بلکه فعالیت فکری انسان است نیز به کار می رود

معنوي:

در اصطلاح حقوق مالکیت معنوي صرفا اشاره بر اين دارد که متعلق حق مادي نيست بلکه فعاليت فکري انسان است

حقوق مالکیت فکري

مالکیت فکري به معنای تسلط و حق برخوردار از آثار ناشی از فعالیتهاي و تراوشات فکري انسان در زمینه هاي ادبي، هنري، علمي، تجاري و صنعتي است و حقوق مالکیت فکريمانند تمامی حقوق مالکانه دیگر به معنی شناسایی تسلط و مالکیت قانوني صاحب اثر نسبت به اثر خلاقانه وي است که تمامی امتيازات و منافع و تکالیف قانوني موجود نیز بنا به تناسب به آن اضافه مي شود.

اهمیت حمایت از حقوق مالکیت معنوی

نسج حقوقي دستيابفت گذشتنه يك ملت است

سولجی

حقوق مالکیت معنوي به دو شاخه تقسيم مي شود:

۱--حقوق مالکیت صنعتي و تجاري Industrial property

۲--حقوق آفرينشهاي ادبي، هنري يا حقوق انحصاري اثر Copyright

مصادیق حقوق مالکیت صنعتی و تجاری

حقوق اختراعات Law of patents

حقوق علامتها و اسامی تجاری

حقوق ناظر بر حمایت از شهرت تجاری

حقوق طرحهای صنعتی

حقوق مربوط به علامت مبداء جغرافیایی

حقوق حاکم بر حمایت از طرحهای ساخت مدارهای یکپارچه

حقوق ناظر بر رازداری و حفظ اسرار

حقوق ناظر بر آنتی تراست ها

مصادیق حقوق آفرینشهای ادبی و هنری

۱- مالکیت ادبی و هنری

- الف: آثار ادبی و علمی مکتوب و غیر مکتوب شامل مقالات
- ب: آثار هنری
- ج: آثار تزئینی و نمایشی
- د: آثار رایانه ای و پایگاه هاب اطلاعاتی

۲- حقوق مرتبط یا حقوق مجاور

- الف: حقوق مجریان
- ب: حقوق تولید کنندگان
- ج: حقوق سازمانهای بخش رادیویی و تلویزیونی

۳- حقوق ناشی از تولید محصولات ژنتیک و بیوتکنولوژیک

در این شاخه از رشته حقوق آفرینشهای فکری ما به دنبال پیامدهای حقوقی ایجاد تغییر و اصلاح DNA موجود زنده و یا پیوند DNA جدید و مشاهده نتایج و مطالعات بر روی آن از طریق مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی یا فناوری زیستی می باشیم

تعاریف کلمات کلیدی:

* اختراع Invention

محصول یا فرایندی است که راه جدید انجام کاری را ارائه می دهد یا راه حل فنی جدیدی را برای شکلی خاص پیشنهاد می کند

* حق ثبت اختراع Patent

حق انحصاری است که در قبال اختراع ثبت شده به مخترع یا نماینده قانونی ا (Grant) می شود. بدین معنی که مورد اختراع را نمی توان بدون اجازه دارنده پتنت به صورت تجاری تولید کرد، استفاده یا توزیع نمود و به فروش رساند.

* حق انحصاری اثر Copyright

عبارت است از حقوق اعطا شده به پدید آورندگان آثار و کارهای ادبی و هنری

نوآوری: یعنی تبدیل یک ابداع به محصول یا فرایند

که قابلیت عرضه به بازار را داشته باشد.

اوصاف حقوق مالکیت معنوی

حقوق معنوی دارای ۲ چهره بوده و به استناد هر یک از آنها صاحب حق از اختیارات و امتیازات ویژه ای بهر مند می گردد

۱- معرف یک حق مالی

۲- معرف یک حق معنوی و اخلاقی

اوصاف حق مال

ماده ۵ قانون حمایت از حقوق مولفان منصفان و هنرمندان دو ویژگی برجسته برای حق مالی قائل است:

۱- قابلیت انتقال

زمانی

۲- محدودیت حمایت

مکانی

قابلیت انتقال

*ماده ۵ قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان

*ماده ۱۲ قانون ثبت علائم و اختراعات

*ماده ۱ قانون ترجمه و تکثیر ۱۳۵۲

قابلیت انتقال به غیر را به رسمیت شناخته است

اشکال انتقال

۱- انتقال اختیاری

۲- انتقال به سفارش دهنده

۳- انتقال به کار فرما در
قالب قرارداد استخدامی

۴- انتقال قهری

- ۱- از طریق مصادره و ملی شده
- ۲- از طریق انتقال حق مالی به موجب قواعد ارث
- ۳- انتقال به توقیف

محدودیت حمایت:

۱- زمانی:

سیاست حمایتی دولتها در دنیای معاصر و فراهم ساختن زمینه انتقال سریع دانش و تکنولوژی و اطلاعات علمی و جلوگیری از پیدایش قطبهای انحصاری دانش و اطلاعات فنی و حمایت اقشار وسیع نیازمند جتمعه موجب شده است که محدودیتهایی اعمال شود. کشورها هم معمولاً به تناسب شرایط اقتصادی، علمی و تکنولوژی خویش محدودیت زمانی متفاوتی را پیش بینی می کنند.

۲- محدودیت مکانی:

معمولاً کشورهای در حال توسعه و نیازمند دانش فنی و علمی برای آثار فکری و علمی تولید شده در خارج مرزها حمایت های قانونی لازم را پیش بینی نکرده اند. در مقابل کشورهای صادر کننده در جستجوی تعمیم سیاستهای حمایتی در بیرون از مرزها می باشند. در ایران نیز مواد ۲۲ قانون حمایتهای حقوق مولفان ماده ۱۶ قانون حمایت از نرم افزارهای رایانه ای و مواد ۴ و ۳ قانون ثبت علائم و اختراعات سال ۱۳۱۰ به ذکر این مورد پرداخته است.

اوصاف حق معنوي و اخلاقي

چهره معنوي حقوق فكري كه ویژه مبتكر است فاقد اوصاف چهره مالي است. بدین ترتیب این چهره حقوق فكري از لوازم شخصیت پدید آورنده تلقی شده و هیچگاه از او جدا نخواهد شد.

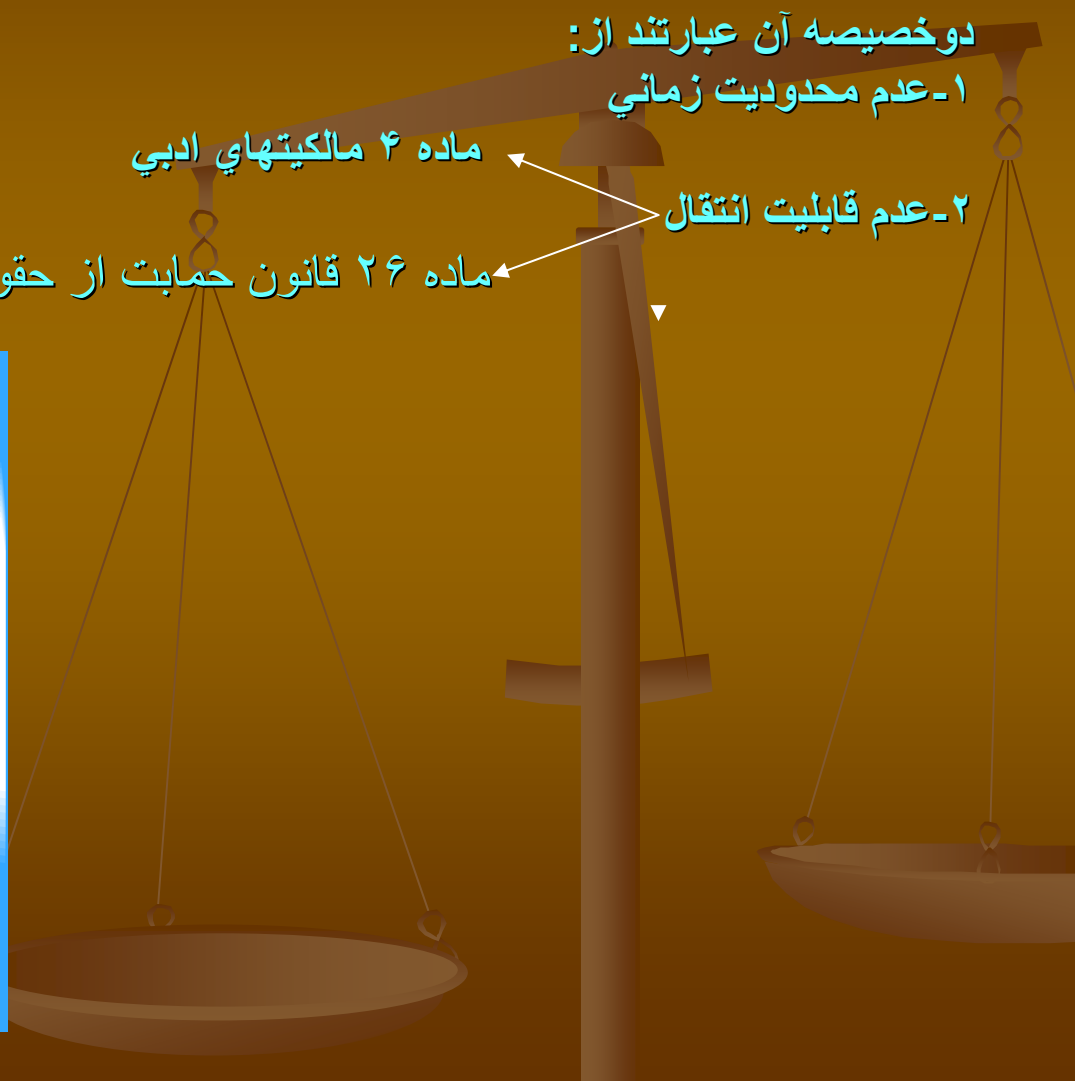
دوخصیصه آن عبارتند از:

۱- عدم محدودیت زمانی

ماده ۴ مالکیتهاي ادبي

۲- عدم قابلیت انتقال

ماده ۲۶ قانون حمایت از حقوق مولفان

رابطه حق مالي و حق معنوي

این دو حق از جهاتي باهم تفاوت دارند:

- ۱- **از حيث ماهيت حقوقي:** حق مالي يك حق اقتصادي و قابل دادوستد و انتقال است در حاليكه حق معنوي در حقيقت در زمره احكام و وضعيتي است كه قانون گزار آنرا بوجود آورده و وسيله اي است براي اجراي حق مالي بر همين اساس قابل انتقال و اسقاط نيست.
 - ۲- **از حيث مبنا شناسي:** حق مالي احترام به اموال ديگران است . در حاليكه حق معنوي بر مبناي حرمت انساني و شخصيت او توجيه مي شود.
 - ۳- **از حيث آثار:** آثار حق مالي قابليت انتقال و دادوستد است. حق مالي صاحب اثر مي تواند در قالب عقود و معاملات وساير اسباب قانوني به ديگران انتقال يابد در حاليكه مقصود حق معنوي حفظ حرمت و شخصيت پديد آورنده است .
- *بر همين اساس بايد گفت كه اينها، دو حق مستقل و قائم بذات بوده و بر همين اساس قانونگذاران براي آنها ضمانت اجراهاي متفاوت پيش بيني کرده اند.

آثار و احکام حق مالی

* ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مولفان اشاره دارد به اینکه حقوق پدید آورنده شامل حق انحصاری نشر و پخش و عرضه و اجرای اثر و حق بهره برداری مادی و... از اثر است

* ماده ۵ اشاره دارد به اینکه پدید آورنده اثر های مورد حمایت این قانون می تواند استفاده از حقوق مادی خود را در کلیه موارد از جمله موارد ذیل به غیر واگذار کند.

- ۱- تهیه فیلمهای سینمایی و تلویزیونی و مانند اینها
- ۲- نمایش صحنه ای مانند تئاتر و تلویزیون وباله و نمایشهای دیگر
- ۳- ضبط تصویری یا صوتی اثر بر روی صفحه یا نوار یا هر وسیله دیگر
- ۴- پخش از تلویزیون رادیو و وسایل دیگر
- ۵- ترجمه و نشر و تکثیر و عرضه اثر از راه چاپ و نقاشی و عکاسی و...
- ۶- استفاده از اثر در کارهای علمی و ادبی و صنعتی و هنری و تبلیغاتی
- ۷- به کار بردن اثر در فراهم کردن یا پدید آوردن اثر های دیگر که در ماده ۲ این قانون درج شده است.

تصرفات و انتفاعات اقتصادی انحصاری ناشی از حق مالی در حوزه حقوق ادبی و هنری

۱- حق نشر و تکثیر

۲- حق عرضه و اجرا

۳- حق اقتباس، تلخیص، تبدیل

* ذکر این نکته مهم است که اثر اقتباس، تلخیص و تبدیل باید. نو-ابتکاری-نشان از خلاقیت
آفریننده اثر دوم باشد

۴- حق ترجمه

۵- استفاده از پاداش و جایزه

استثنائات وارده بر قاعده فوق:

۱- نقل و استناد به آثار منتشره برای مقاصد ادبی، علمی، فنی، آموزشی و تربیتی

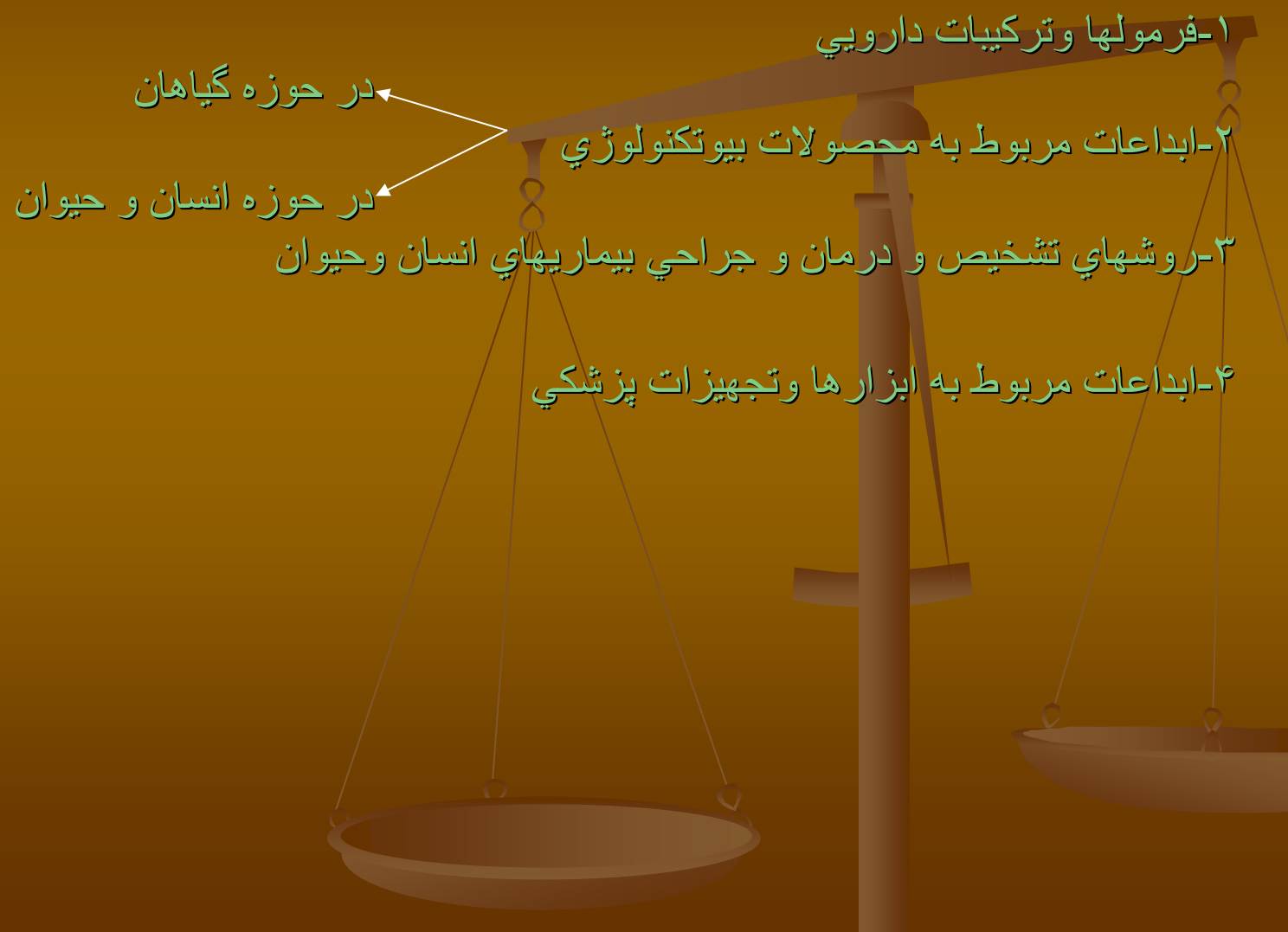
۲- کتابخانه های عمومی و موسسات جمع آوری نشریات و موسسات علمی و آموزشی که به
صورت غیر انتفاعی اداره می شوند به میزان مورد نیاز

۳- انتشار به منظور اطلاع و اعلام

۴- مجوز بهره برداری اجباری: ماده ۵ کنوانسیون پاریس و ماده ۸ موافقت نامه تریپس، عمده

دلیل صدور مجوزهای بهره برداری اجباری در جهت حمایت از بهداشت عمومی، تغذیه و
گسترش منافع عمومی می باشد

اختراعات مربوط به حوزه بهداشت و سلامت اجتماعي عبارتند از:

- ماده ۲۵ و ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر

- ماده ۹ میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

کشورهای عضو را موظف به حمایت مناسب برای بهداشت و رفاه مردم کرده اند که شامل امکانات لازم برای تامین امور ذیل خواهد بود:

- ۱- تقلیل میزان مرگ و میر کودکان هنگام تولد و پس از آن و رشد سالم آنان
- ۲- بهبود بهداشت محیط و بهداشت صنعتی از جمیع جهات
- ۳- پیشگیری و معالجه بیماریهای همه گیر بومی حرفه ای و سایر بیماریها و همچنین پیکار علیه این بیماریها
- ۴- ایجاد شرایط مناسب برای تامین مراجع پزشکی و کمکهای پزشکی برای عموم در صورت ابتلا به بیماریها

تحليل وضعيت اختراعات دارويي از لحاظ قابليت ثبت به موجب نظامهاي مالکيت صنعتي

فرمولها وترکیبات دارويي:

در خصوص ترتيبات و فرمولهاي دارويي استدلال مي شود که فرمولها يعني اجزاء مواد تشکيل دهنده دارو که مسلماً نمي توان انحصاري باشد و ترتيبات هم اشکال دارويي يا به اصطلاح فرم دوزاژ داروها مي باشد و منظور از ترتيبات دارويي در واقع همان اشکال دارويي است

بنا به دلايلي حمايت از اختراعات دارويي در قوانين بسياري از کشورها گنجانده نمي شود از جمله در بند ۳ ماده ۲۸ قانون ثبت علائم و اختراعات ۱۳۱۰ ايران نيز فرمولها و ترتيبات دوايي از قابليت ثبت جدا شده و ترديد در حمايت ناپذيري اختراعات اين حوزه نيست. ممکن به خاطر:

۱- اعطاي حق انحصاري براي سلامت جامعه خطر آفرين باشد

۲- ترتيبات با فرمولهاي موارد جديدي نيستند و جنبه ابداعي ندارند وساير اختراعات ابداعي و جديد دارويي ثبت پذير مي باشند

نکته: النهايه بايد گفت ترتيبات دارويي و اجزائ تشکيل دهنده آنها از ثبت شدن به نام افراد استثنا شده

است ولي محصولات و فرايند دارويي به عنوان اختراع قابل حمايت است و اين امر در راي شماره

۶۱۵ مورخه ۷۶/۱/۱۹ هجيت عمومي ديوان عالي کشور که در مقام ايجاد وحدت رويه صادر شده و

حکم قانون دارد اشاره شده است

اختراعات بیو تکنولوژی

اختراعات بیو تکنولوژی در حوزه های گوناگون است

ابداعات بیو تکنولوژی مربوط به حوزه انسان و حیوان:

- ۱- دست ورزی به ژن انسانی در ادامه اجرای پروژه ژنوم انسانی
- ۲- ایجاد تغییرات ژنتیکی در انسان و حیوان با عواقب وراثتی و غیر وراثتی
- ۳- تولید و مصرف مواد غذایی و داروهای نو ترکیب
- ۴- دست ورزی ژنتیکی جنین انسان
- ۵- ژن درمانی
- ۶- کلونینگ (دودمان سازی) انسان و حیوان
- ۷- تولید سلاحهای بیو لوژیکی
- ۸- تولید موجودات زنده جدید
- ۹- حفظ ذخایر ژنتیکی و مالکیت آنها

اختراعات مربوط به روشهای تشخیص و درمان بیماریهای انسان و حیوان:

سیستم مالکیت صنعتی و ثبت اختراعات اغلب روشهای درمان را از شمول حمایت مستثنی کرده اند.
مانند:

*بند ۲ ماده ۲۸ قانون ثبت علائم و اختراعات ۱۳۱۰ ایران

*بند ۳ ماده ۲۷ موافقت نامه تریپس

اختراعات مربوط به ابزارها و دستگاههای تشخیص و درمان بیماریها:

با توجه به

* پاورقی ۱ ماده ۲۷ موافقت نامه تریپس

* قانون ثبت علائم و اختراعات ۱۳۱۰ ایران

* پیش نویس لایحه جدید

* اهمیت بیش از حد این تجهیزات

* ایجاد رقابت و انگیزه برای تولید و ابداع

حمایت از آنها بدیهی است

راهکارهای حقوقی حفظ بهداشت و سلامت عمومی با حفظ نظام مالکیت فکری

برقراری لیسانسهای اجباری
(صدور اجباری پروانه امتیاز)

مصادره حق اختراع

تولید محصولات دارویی دارای حق اختراع
بدون اجازه از دارنده حق (داروهای ژنریک)

واردات موازی محصولات دارویی

ایجاد سازمانها یا نهادهای تعدیل دارو

حقوق مالکیت فکری در ایران:

از نقطه نظر تاریخی در حالیکه پدیده حق تألیف در اروپا و امریکا بیش از دو قرن سابقه دارد ولی در ایران نخستین نشانه های قانونی آن در به رسمیت شناختن این حق به سال ۱۳۱۰ بر می گردد.

تقویم حقوق مالکیت معنوی:

- ۱۳۱۰ - نخستین نشانه های قانونی به رسمیت شناختن حق تألیف
- ۱۳۴۸ - تصویب قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان به عنوان نخستین قانون مستقل راجع به پدید آورندگان آثار ادبی، هنری و علمی توسط مجلس
- ۱۳۵۲ - تصویب قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی
- ۱۳۷۹ - قانون حمایت از نرم افزار های رایانه ای

*تصویب قوانین حقوق مالکیت‌های صنعتی و تجاری

۱۳۰۴- تدوین قانون مالکیت علائم و تصویب قانون ثبت علائم تجاری ایران

۱۳۱۰- قانون ثبت علائم و اختراعات

۱۳۳۷- آیین نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم و اختراعات

۱۳۳۸- طرح آیین نامه نصب و ثبت اجباری علائم صنعتی بر روی اجناس دارویی و خوراکی و آرایشی

۱۳۳۷- الحاق ایران به کنوانسیون پاریس

۱۳۸۰- الحاق ایران به سازمان جهانی مالکیت فکری (ویپو)

۱۳۸۲- الحاق ایران به موافقت نامه پروتکل مادرید در مورد ثبت بین المللی علائم تجاری کالا و خدمات

۱۳۸۳- الحاق ایران به معاهده لیسبون در مورد ثبت بین المللی نشانه های جغرافیایی و نشانه های مبدا کالا

۱۳۸۶- تصویب قانونی ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری

ایران به عنوان یکصد و هفتاد و ششمین عضو سازمان جهانی مالکیت فکری پذیرفته شده ولی هنوز به کنوانسیون جهانی مالکیت فکری نپیوسته است. ضمناً بدون پذیرش کنوانسیون های جهانی مرتبط با حقوق مالکیت معنوی عضویت ایران در سازمان جهانی تجارت تحقق نخواهد یافت. (WTO)

شرایط آثار برای پذیرش در ایران:

شرایط

ماهیت داشتن

چاپ، پخش و نشر یا اجرا
برای نخستین بار
در ایران

اصیل بودن اثر

محسوس بودن شکل اثر

چرا باید اختراع خود را ثبت کنید؟

- موقعیت قدرتمند در بازار و امتیازهای رقابتی،
- سود بیشتر یا بازگشت بیشتر سرمایه،
- در آمد مضاعف از محل توفیض اجازه بهره برداری و انتقال اختراع،
- دسترسی به فناوری از طریق لیسانس دوجانبه،
- دسترسی به بازارهای جدید،
- خطر کمتر نقض حق،
- توانایی بیشتر برای دریافت وام و یا جمع آوری منابع مالی با نرخ معقول بهره،
- ابزاری قدرتمند برای اقدام قانونی علیه تقلید کنندگان و سوء استفاده کنندگان،
- وجهه مثبت شرکت شما،

اگر اختراعي قابل ثبت باشد، آیا تقاضاي حمايت از آن هميشه کاري عاقلانه است؟

عوامل زیر هنگام تصميم گيري درباره اینکه تقاضانامه اختراع تسليم شود يا خير بايد در نظر گرفته شود:

- آیا براي اختراع بازار وجود دارد؟
- گزینه هاي جايزين اختراع شما کدامند و چگونه با اختراع شما مقايسه مي شوند؟
- آیا اختراع براي بهبود محصول موجود يا تهيه محصول جديد مفيد است؟ اگر چنين است، آیا با استراژي تجاري شرکت شما سازگار است؟
- آیا سرمايه گذاران بالقوه يا اشخاصي که مایل باشند اجازه بهره برداري از اختراعتان را دريافت کنند و مایل باشند آنرا به بازار عرضه کنند وجود دارند؟
- اختراع مورد نظر براي کسب و کار و رقيبان شما چه اندازه ارزش خواهد داشت؟
- آیا مهندسي معکوس اختراع شما از محصولاتان يا طراحي پيرامون آن آسان است؟
- آیا احتمال اینکه سايرين، بويژه رقيبان، آنچه شما ابداع کرده ايد را ابداع و آنرا ثبت کنند وجود دارد؟
- آیا فوائد مورد انتظار از موقعيت انحصاري شما در بازار، هزينه هاي ثبت را توجيه مي کنند؟
- چه ابعادي از ابداع شما را ميتواند با يك يا چند اختراع حمايت کرد، ميزان پوشش آن چه اندازه گسترده خواهد بود و يا اینکه حمايتي که از نظر تجاري مفيد باشد را تأمين خواهد کرد؟
- شناسائي نقض حقوق اختراع ثبت شده شما آسان بود و آیا آماده هستيد زمان و منابع مالي لازم براي اجراي حقوق اختراعتان اختصاص دهيد؟

موضوعات غیر قابل ثبت به عنوان اختراع چیست؟

- کشفیات و تئوری های علمی
- آفرینشهای زیبایی شناختی
- برنامه ها، قوانین و روشهای انجام فعالیتهای فکری
- کشف محض مواردی که در جهان در طبیعت یافت می شوند
- ابداعاتی که ممکن است بر نظم عمومی، اخلاق حسنه یا سلامت عموم موثر باشند
- روشهای تشخیص، درمانی یا جراحی برای درمان بیماریهای انسان یا حیوان
- گیاهان و حیوانات غیر از میکروارگانیسم ها، و اساسا فرآیند های بیولوژیک برای تولید گیاهان یا حیوانات غیر از فرآیند های غیر بیولوژیک و میکروبیولوژیک
- برنامه های یارانه ای

۱- تجاوز به حقوق مادي مالکیت معنوي

۲- تجاوز به حقوق معنوي مالکیت معنوي

حقوق مادي:

به اعمال خلاف قانون که سبب ورود ضرر و زیان مادي به پدید آورنده اثر فکري خواهد شد با توجه به مواد ۲۳ و ۲۴ قانون حمایت و مواد ۷ و ۸ قانون ترجمه و مواد ۱ و ۱۳ قانون حمایت از حقوق نرم افزارهاي رایانه اي اعمال علیه حقوق مادي به تقسیم ذیل قابل بررسی است:

۱) نشر یا پخش یا عرضه تمام یا قسمتي از اثر فکري دیگران که مورد حمایت قانون است به نام خود

۲) نسخه برداري، ضبط یا تکثیر آثار صوتي و تصویری که بر روی صفحه یا نوار یا هر وسیله یا فلاپی بدون اجازه صاحبان حق برای فروش CD مانند

۳) نسخه برداري، ضبط و تکثیر برنامه، رادیویی، تلویزیونی بدون اخذ مجوز

۴) سرقت ادبی، نسبت دادن عمدي تمام یا بخشی قابل توجه اي از آثار و نوشته دیگران که خود یا به غیر ولو به صورت ترجمه

۲- حقوق معنوي:

باتوجه به مواد ۱۹، ۱۸، ۱۷، و ۲۰ قانون حمايت حقوق مولفان و ماده ۱ قانون ترجمه و تکثير کتب و مواد ۳ و ۱۳ قانون نرم افزازهاي رایانه اي اعمال زیر به منظور حفظ حقوق معنوي پديد آورنده اثر فکري ممنوع و داراي ضمانت اجراي کيفري است:

- (۱) به کار بردن نام و عنوان و نشانه ويژه اي که معرف اثر فکري مورد حمايت قانون است براي اثر و آفرينه متعلق به شخص ديگري از همان نوع يا مانند آن
- (۲) عدم ذکر نام پديد آورنده اثر در روي نسخه اصلي يا نسخه چاپ و تکثير شده به وسيله انتقال گیرنده
- (۳) هرگونه تغيير در اثر مورد حمايت و نشر آن بدون موافقت و اجازه پديد آورنده اثر

مجازات تجاوز به حقوق مادي:

مجازات تجاوز به حقوق مادي مولفان و مصنفان و هنرمندان و مترجمان در ۲۳ و ۲۴ قانون حمايت مولفان و ماده ۷ قانون ترجمه و مواد ۱ و ۱۳ قانون نرم افزارهاي رایانه اي پيش بيني شده است:

ماده ۲۳ - هرکس تمام يا قسمتي از اثر ديگري را که مورد حمايت اين قانون است به نام خود يا نام پديد آورنده بدون اجازه و يا عامدا يا عالما به نام شخص ديگر غير از پديد آورنده منتشر يا عرضه کند به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۴ - هرکس بدون اجازه ترجمه ديگري را به نام خود يا ديگري چاپ يا پخش کند به حبس از سه ماه تا يك سال محکوم خواهد شد.

مجازات تجاوز به حقوق معنوي:

طبق ماده ۳ قانون حمايت از حقوق پديد آورندگان نرم افزار هاي رایانه اي اگر کسي نام يا عنوان يا نشانه ويژه اي که معرف نرم افزار مورد حمايت قانون باشد را براي نرم افزار ديگري از همان نوع به کار برد به نحوي که ايجاد شبهه شود برابر ماده ۱۳ همين قانون به حبس از نودو يك روز تا شش ماه و جزاي نقدي است ده تا پنجاه ميليون ريال محکوم مي شود

فهرست منابع

الف-کتاب فارسي

- ۱-ساعد وکیل، امیر-حمایت از مالکیت فکریدر سازمان جهاني تجارت و حقوق ایران-تهران انتشارات مجد۱۳۸۳
- ۲-میر حسيني، سيد حسن-مقد اي بر حقوق مالکیت معنوي-نشر میزان پاییز ۱۳۸۴
- ۳-اخلاقي، بهروز و صفايي، سيد حسين-قوانين و مقررات حقوق مالکیت فکري(ملي و بين المللي)
-تهران انتشارات بهنامي ۱۳۸۳
- ۴-میر حسيني، سيد حسن-فرهنگ حقوق مالکیت صنعتي-جلد اول -نشر میزان ۱۳۸۵
- ۵- میر حسيني، سيد حسن-فرهنگ حقوق مالکیت صنعتي-جلد دوم-نشر میزان ۱۳۸۵
- ۶-صالحی ذهابي، جمال-حق اختراع نگرش تطبیقی شرکت سهامی انتشار ۱۳۸۸
- ۷- شمس ، عبدالحمید-حقوق مالکیت بر علائم تجاري و صنعتیانتشارات سمت ۱۳۸۲
- ۵-سلامت عمومي، نوآوری و حقوق مالکیت معنوي-انتشارات سازمان جهاني بهداشت ۱۳۸۶

ب-مقالات فارسي

- ۱-جعفر زاده ، مير قاسم-در آمدی بر حقوق آفرینشهای فکری -نشریه دانشگاه شهید بهشتی ،دانشکده حقوق ۱۳۸۳
- ۲-حبیبی،سعید-نظام حق اختراع ایران پس از پذیرش موافقت نامه راجع به جنبه های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت فکری-مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی شماره ۶۶ زمستان ۱۳۸۳
- ۳-نیرومند،محي الدين- دانستنیهای مورد مالکیت فکری-وزارت جهاد کشاورزی ۱۳۸۸
- ۴-لطفی،تقي-ریشه های تاریخی حقوق تالیفی و حمایت حقوق صنعتی-مجله کانون وکلا،شماره ۱۱۴-۱۱۲ ۱۳۸۴

ج-انگلیسی

- 1-wipo-agreement Between the wipo.and wto agreement on trade Related intellectual property Rights-Geneva 1997
- 2-wipo-introduction to intellectual property:theory and practice-Geneva1998